

AZƏRBAYCAN ŞAHMAT FEDERASIYASI BƏSTƏÇİLİK KOMİSSİYASI
AZERBAIJAN CHESS FEDERATION COMPOSITION COMMISSION

Sədr: İlham Əliyev. **Katib:** Elmar Abdullayev.

Tel (WhatsApp): +994 50 515 40 99

E-mail: bestechi@mail.ru

«ŞAHMAT BƏSTƏÇİLİYİ» №28, 2025

Redaktor: İlham Əliyev.

Üz qabığının dizaynı: Azər Rəhmanov və Sabir Babayev.

Redaksiya heyəti: Rauf Ələvsəzadə, Salman Cavadzadə,
Elmar Abdullayev, Aqşin Məsimov, Muradxan Muradov, Şaiq Quliyev.

MUBARIZ SAFAROV - 60 JT, 2025
(#3 – Threemovers)
FINAL AWARD

Jurnal 2003-cü ildən dərc olunur.

MÜBARİZ SƏFƏROV-60 YUBİLEY YARIŞI, 2025

(#3 – Üçgedişli / Threemovers)

HAKİM / JUDGE: ELMAR ABDULLAYEV.

Yarışa 9 ölkədən 23 müəllif 36 üçgedişli məsələ göndərmişdi / 36 problems from 23 authors 9 countries: **Azerbaijan** (GM Ahmad Ahmadzada, İlham Aliev, Araz Almamnadov, Salman Javadzade, Eldar Aghajanov), **Belarus** (Viktor Volchek, Mikhail Khramtsevich), **Israel** (Leonid Makaronez, Leonid Lyubashevsky), **Italy** (Daniele Gatti), **Spain** (Jose Antonio Garzon), **Slovakia** (Zoltan Labai), **Czech Republic** (Miroslav Svitek), **USA** (Rauf Aliovsadzade), **Russia** (Aleksandr Sygurov, Ivan Antipin, Yuri Alekseyev, Nikita Kravtsov, Igor Agapov, Aleksandr Shpakovsky, Valery Shavyrin, Yuri Gorbatenko, Aleksandr Pankratiev).

İlkin təltifdən sonra aşağıdakı məsələnin sələfi tapıldı: **11. Ivan Antipin (Russia), 3rd prize** – <https://www.yacpdb.org/#429586> Eyni müəllifin 30 il əvvəlki məsələsinin yenidən dərci. Belə məsələləri yarışlara göndərmək düzgün deyil. Tanınmış müəllif üçün, heç də yaxşı nümunə deyil. Məsələ yarışdan çıxarılır.

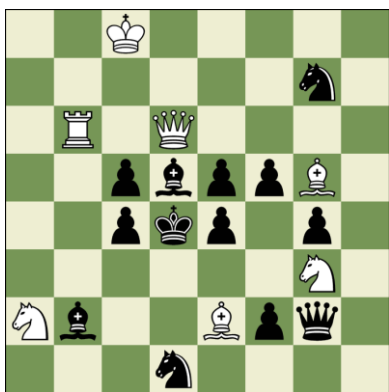
Son təltifə aşağıdakı məsələlər daxil oldu / The final award included the following problems:

SON TƏLTİF / FINAL AWARD

22. İ.Aqapov, A.Şpakovski (Rusiya)

Mübariz Səfərov-60 YY, 2025

1-ci mükafat / 1st prize

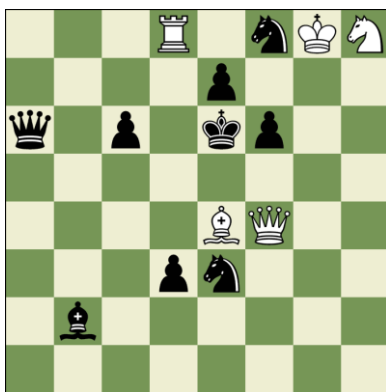
#3

7+13

28. Yuri Qorbatenko (Rusiya)

Mübariz Səfərov-60 YY, 2025

2-ci mükafat / 2nd prize

#3

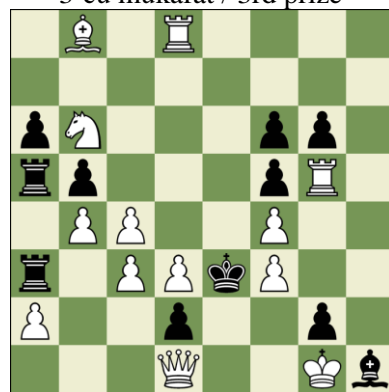
5+9

21.M.Xramtseviç, V.Volçek

(Belarus)

Mübariz Səfərov-60 YY, 2025

3-cü mükafat / 3rd prize

#3

13+11

№22. İqor Aqapov və Aleksandr Şpakovski (Rusiya). 1.♔d7! – Birinci variantlar sistemi: 1... ~ 2.♖xd5+! ♕xd5 3.♖d6#, 1...♗c3 2.♖xc5+! ♕xc5 3.♙e3#, 1...f4 2.♖xe5+! ♕xe5 3.♙f6# (2...♕e3 3.♙xf4#), İkinci variantlar sistemi: 1...e3 2.♖b4!! – 3.♖xc4#, 2...cxb4 3.♖b6# (2...♗e3?), 1...♗e3 2.♙f4!! – 3.♖(♙)xe5#, 2...exf4 3.♖f6# (3...♕e3?). Yarışın ən yaxşı məsələsi. Ağ piyadasız beş variantlı taktiki kompleks (3+2). 1-ci sistem – üç yanaşı xanada vəzirin üç qurban (c5, d5, e5). 2-ci sistem – bir xanada (e3) qaraların müdafiəsi, üstəgəl top və filin sakit qurbanları. Sistemlər arasında fiqurların funksiyalarının dəyişməsi şəklində əlaqə mövcuddur (♖-♗, ♙): 1-ci sistemdə vəzir qurban verilir, top və fil mat edir; 2-ci sistemdə əksinədir – top və fil qurban verilir, vəzir isə mat edir.

№28. Yuri Qorbatenko (Rusiya). 1.♔f7! – 2.♖d6+! exd6 3.♗xd6#, 1...♘d7 2.♗d6+! exd6 3.♞e8#, 1...♙e5 2.♘g5+! fxg5 3.♗f7#, 1...c5 2.♗f5+! ♔xf5 3.♙d5#, 1...♗a3 2.♙f5+! ♔xf5 3.♗c4#, 1...♙a3 2.♙f5+! ♔xf5 3.♗e4#. “d6” və “f5” xanalarında fiqurların cüt qurbanı. Bütün qurbanlar ikinci gedişdədir.

№21. Mixail Xramtseviç və Viktor Volçek (Belarus). 1.♙a7! ~ 2.♖d4 ~ 3.♘d5# A, 2...bxc4 3.♘xc4# B, 1...♞xc3 2.♘d5+ A ♔xd3 3.♘e3#, 1...bxc4 2.♘xc4+ B ♔xf4 3.♙e3#, 1...♔xf4 2.♗xd2+ ♔e5 3.♗e3#, 2...♔xf3 3.♗f2#. Qara şahın gedişinə müxtəlif ağ daşlarla üç mat variantı. Qara şah beş fərqli xanada e3/d3/f4/e5/f3 mat alır. Matlardan üçü fərqli daşlardır.

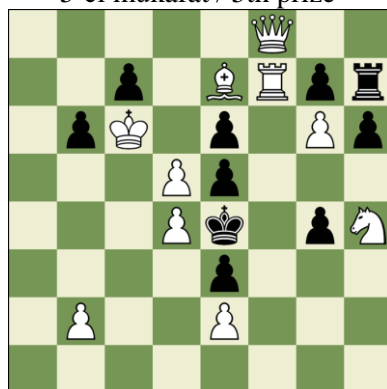
23. Valeri Şavirin (Rusiya)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
4-cü mükafat / 4th prize

#3

11+11

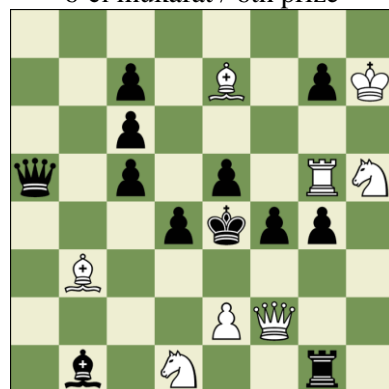
20. Nikita Kravtsov (Rusiya)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
5-ci mükafat / 5th prize

#3

10+10

27. Yuri Qorbatenko (Rusiya)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
6-cı mükafat / 6th prize

#3

8+12

№23. Valeri Şavirin (Rusiya). 1.♔c1! (2.b4+ axb4 3.♘b3#, 1...♘c4 ~ 2.♘e4+ ♔d5 3.♗e5# (A) / ♗d6# (B), 1...♘e5! (A) 2.♙d4+! (X) – blok “e5”, 2...♔xd4 3.♗b6# (Y), 2...♔b4 3.♗d6#, 1...♘d6! (B) 2.♗b6+! (Y) ♔xb6 3.♙d4# (X) – blok “d6” (1...♗d1 2.♖xf5+ ♘e5 3.♞xe5#). Mat xanalarında dəqiq müdafiə ilə qara korreksiya. Matların növbələnəsi.

№20. Nikita Kravtsov (Rusiya). 1.♞f5! ~ 2.♞xe5+ ♔xd4 3.♗f4#, 1...♔xd4 2.♙a3 ~ 3.♗b4#, 1...exd4 2.♞f1~ 3.♗f4#, 2...e5 3.♗f5#, 1...exf5 2.♗xf5+ ♔xd4 3.♗d3#. Dörd dəfə Bristol mövzusu. Bütün matları vəzir elan edir, lakin mövzu çox işlənib.

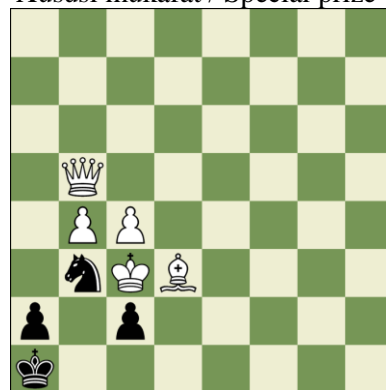
30. Aleksandr Pankratev (Rusiya)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
7-ci mükafat / 7th prize

#3

9+14

36. Salman Cavadzadə (Azərbaycan)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
Xüsusi mükafat / Special prize

#3

5+4

№27. Yuri Qorbatenko (Rusiya). 1.♔f7! – 2.♖xf4+! exf4 2.♕g6#, 1...d3 2.♗xe5+! ♕xe5 3.♖xf4#, 1...c4 2.♕g6+ ♕d5 3.♗xf4#, 1...♖xd1 2.♗g3+! fxg3 3.♖xg4#, 1...f3 2.♖xg4+! ♖xg4, ♕f5 3.♖xf3#, 1...♗d2 2.♕f6! ♖xe2 3.♖xe2#, 2...gxf6 3.♗xf6#. İkinci gedişdə beş dəfə qurban, bunlardan üçü vurma ilə baş verir.

№30. Aleksandr Pankratev (Rusiya). 1.♖f1? ~ 2.♗d3#, 1...e2 2.♖f2+ ♕e4 3.♗g5#, 1...♕e4 2.♗g5+ ♕d4 3.♖d3#, 1...e4 2.♖f6+ e5 3.♖xd6#, 1...♗xc4 2.♖xc4# 1...c1♗! Həll: 1.♗g5! ~ 2.♖e4+ ♗xe4 3.♗f3#, 1...♗d2 2.♖xe3+ ♕xe3 3.♕xc5#, 1...♕c6 2.♕xc5+ ♕xc5 3.♖xe3#, 1...f5 2.♗xe6+ ♖xe6 3.♖d5#. Üç variantlı məsələ. Zəif cevrilmə ilə təkzib. Vuruşların çox olması məsələninə dəyərini biraz azaldır.

№36. Salman Cavadzadə (Gəncə, Azərbaycan). 1.♖e5! (2.♕xb3+ ♗d4+ 3.♖xd4#), 1...♗d4 2.♖e1+ c1♖+ 3.♖xc1#, 1...c1♖+ 2.♕xb3+ ♖c3+ 3.♖xc3#, 2...♖b2+ 3.♖xb2#, 1...c1♗ 2.♕c2+ ♗d4+ 3.♖xd4#, 1...♕b1 2.♕xc2+ ♕a1 3.♕xb3#, 2...♕c1 3.♖e1#. Müxtəlif daşlara piyada çevrilməsilə müdafiə gedişləri. 89 yaşlı veteran bəstəçimizin maraqlı məsələsi.

8. L.Lyubaşevski, L.Makaronez (İsrail)

Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
1-ci fəxri rəy / 1st HM

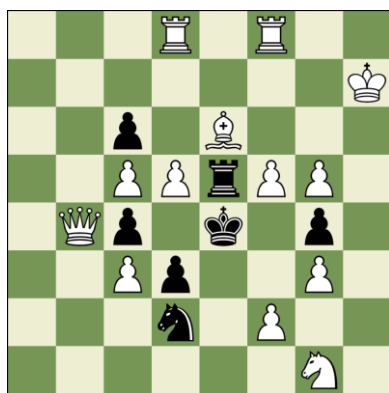

#3 11+10

10. Aleksandr Sıqurov (Rusiya)

Mübariz Səfərov-60 YY, 2025

2-ci fəxri rəy / 2nd HM

#3 13+7

1. L.Makaronez, V.Volçek (İsrail, Belarus)

Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
3-cü fəxri rəy / 3rd HM.

#3 12+8

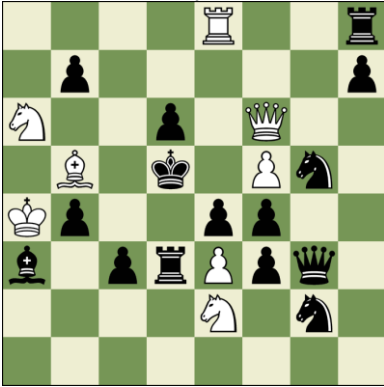
№8. Leonid Lyubaşevski və Leonid Makaronez (İsrail). 1.exd4! – 2.♕xc5+ ♗d6 3.♖xd6#, 1...♖xd4 2.c4+ ♖xc4 3.bxc4#, 1...♖xd4 2.♖h1+ g2 3.♖xg2#, 1...♖xd4 (d6) 2.c4+ ♖xc4 3.bxc4#, 1...♗xd4 2.♕b7+ ♖c6 3.♕xc6#, 1...♗xd6 2.♖g5+ ♗e5 3.♖xe5#, 2...e5 3.♖g8#, 1...♗e5 2.♕xe5+ ♖d6 3.♖xd6#. Özünü bağlama. “d4” və “d6” xanalarında dörd müxtəlif daşla müdafiə vuruşları. İlk gedişin vuruşla olması, məsələnin təəssüratını pozur. Fikrimcə, məsələ həlletmə yarışlarında maraqla qarşılanar.

№10. Aleksandr Sıqurov (Rusiya). 1...♖xd5 a 2.♕xd5+ A ♕e5 3.♖b8#, 2...cxd5 3.♖de8#, 1...♖xf5 b 2.♕xf5+ B ♕e5 3.♖b8#. 1.♖fe8? zz; 1...♖xd5 a 2.♕c8+ C ♖e5 3.♖d4#, 1...♖xf5 b 2.♕f7+ D ♖e5 3.♕g6#, 1...cxd5 c 2.♕g6! E 3.♕xd5#, 2...♖xe6+ 3.♖xe6# 1...♖xe6!. Həll: 1.♖de8! zz; 1...♖xd5 a 2.♕d7+ F ♖e5 3.♕xc6#, 1...♖xf5 b 2.♕g8+ G ♖e5 3.♖f4#, 1...cxd5 c 2.♖b7! H 3.♕xd5#, 2...♖xe6 3.♖xe6#, 1...♖xe6 2.♖xe6+ ♕xd5 3.♖d8#, 1...♗f(b)3 2.♖xc4+ ♗d4 3.♖xd4#. Topun gedişlərinə Zaqoruyko dəyişməsi ilə olan məşhur sxemdə (sm. yacpdb99737, yacpdb104651, yacpdb227500), 1...cxd5 gedişinə sadə dəyişmə əlavə edilib.

№1. Leonid Makaronez (İsrail) və Viktor Volçek (Belarus). 1.♖b5! (2.♕e6+ A d5 3.♕xd5#), 1...c5 2.fxe3 – 3.♗d6# C, 1...c6 2.♗d6+ C ♗xd6 3.♕e6# A, Ağ atın gedişlərinin funksiyalarının dəyişməsi. 1...g4 2.♗c2! – 3.♗c3#, 2...♗c3 3.b3# B, 1...d5 2.♗c6! – 3.♗e5#, 2...♗c3 3.b3# B. Mat gedişində “c3”

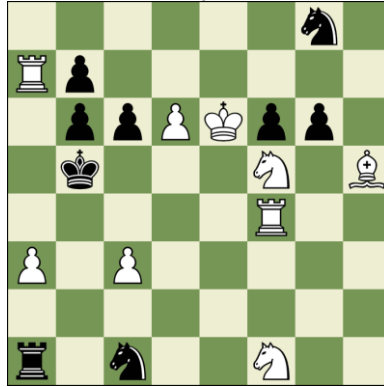
xanasının bloklanması ilə atın sakit oyunu. 1...♖c3 2.b3+ B ♔d4 3.♙f2#, 1...♗c5 2.♞b4+ ♔d5 3. ♗f6#. İlk gedişdə “c3” və “c5” xanalarının bloklanmasından istifadə edilir. 1...♗f6 2.♙f1 ♗e4 3.e3#, 2...c5 3.e4#. Adabaşev mövzusu. Variantlar ağların üç gedişinin dəyişimi ilə birləşdirilib.

33. Araz Alməmmədov (Azərbaycan)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
4-cü fəxri rəy / 4th HM.

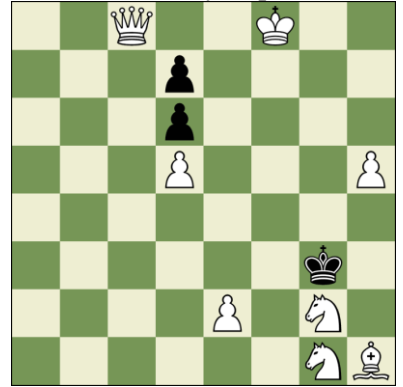
#3 8+15

5. Rauf Əlövsətzadə (ABŞ)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
5-ci fəxri rəy / 5th HM

#3 9+9

14. Əhməd Əhmədzadə (Azərbaycan)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
Xüsusi fəxri rəy / Special HM

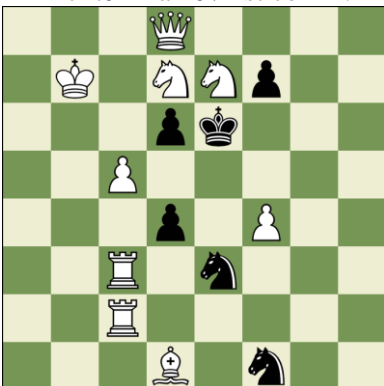
#3 8+3

№33. Araz Alməmmədov (Qəbələ, Azərbaycan). 1.♙e7! (2.♞e5+! dxe5 3.♞d7#), 1...♞d8 2.♞e5+! dxe5 3.♞xd8#, 1...fxe3 2.♞c7! ~ 3.♙c4#, 2...♞d4 3.♞xd4#, 1...b3 2.♗xc3+! ♞xc3 3.♞d4#, 1...bxa6 2.♞e5+! dxe5 3.♞c6#. İkinci gedişdə qurbanlar.

№5. Rauf Əlövsətzadə (ABŞ). 1.d7? – 2.♔d6, 2.♗d6+ 1...♔c5! (a) 1...c5! (b). Həll: 1.♗d2! – 2.♞b4+ ♔c5 3.♗e4#, 1...♔c5 (a) 2.♞c4+ ♔b5 3.♗d4#, 1...c5 (b) 2.c4+ ♔c6 3.♙f3#, 1...♞b1 2.a4+ ♔c5 3.♞c4#, 1...♗d3 2.c4+ ♔c5 3.♗b3#, 1...gxf5 2.♞xf5+ c5 3.Be8#. Xarkov və Baltik mövzuları.

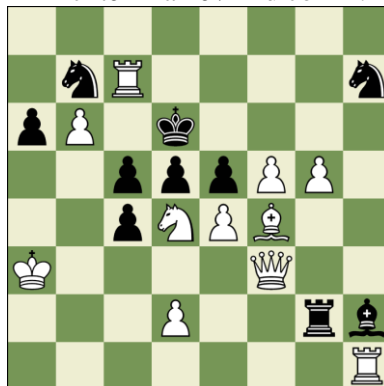
№14. GM Əhməd Əhmədzadə (Bakı, Azərbaycan). 1.♞c1! (2.♞f4#, 1...♔g4 2.♞h6! (3.♞g6#) 2... ♔g3/f5 3.♞f4#, 1...♔h2 2.♞f1! ♔xh1 3.♗f3#, 2...♔g3 3.♞f4#. Ağ vəzirin dəqiq həndəsi gedişləri. Şahmat üzrə Dünya kubokuna vəsiqə qazanmış, şahmat üzrə beynəlxalq grossmeyster (2564) olan gənc həmyerlimizin ilk məsələsi. İlk addım olmasını nəzərə alsaq, heç də pis alınmayıb. Şahmat bəstəçiliyinə xoş gəldiniz!

6. Rauf Əlövsətzadə (ABŞ)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
1-ci tərifnamə / 1st comm.

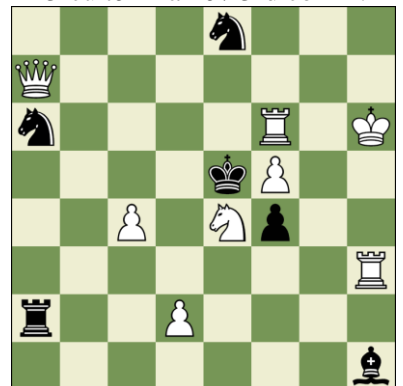
#3 9+6

7. Rauf Əlövsətzadə (ABŞ)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
2-ci tərifnamə / 2nd comm.

#3 11+10

9. Aleksandr Sıqurov (Rusiya)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
3-cü tərifnamə / 3rd comm.

#3 8+6

№6. Rauf Ələvsətzadə (ABS). 1. ♖f5? – 2. ♗f6+ ♘d5 3. ♙f3#, 2... ♘xd7 3. ♗e7# və 2. ♗g7+ ♘d5 3. ♗f6 (♙f3#), 1... ♘xf5 2. ♗g5+ ♘e4 3. ♗f6#, 2... ♘e6 3. ♗f8#, 1... ♗xf5 2. ♗f8+ ♘d5 3. ♙f3#, 1... ♗g4 2. ♗g7+ 1... dxc3!, 1.cxd6? – 2. ♗c5+ ♘f6 3. ♗h8#, 1... f5 2. ♘c6 ~ 3. ♗g8# 1... ♗f5!, 1. ♙g2? – 2. ♗f8+ ♘f6 3. ♗xd6#, 1... f5 2. ♙g6+ ♘f7 3. ♗f8# 1... ♗g3!, 1. ♙f3? – 2. f5+; 2. ♙d5+ 1... dxc5!, 1. ♙e2? – 2. f5# 1... dxc5!. Həll: **1. ♙h2!** – 2. ♙h6+ f6 3. ♙xf6#, 1... f6 2. ♗f8+ ♘f7 3. ♙h7#, 1... f5 2. ♙h6+ ♘f7 3. ♗f8#, 1... ♗xh2 2. ♙xe3+ dxe3 3. f5#, 1... ♗f5 2. ♙b3+ d5 3. ♙xd5#. Populyar üslubda maraqlı məsələ.

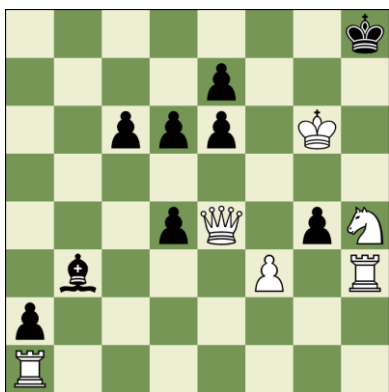
№7. Rauf Ələvsətzadə (ABS). 1. ♗c3! – 2. ♗b5+ axb5 3. ♗xe5#, 1... exf4 2. ♗b5+ axb5 3. e5#, 1... ♙g3 2. ♗b5+ axb5 3. ♙xe5#. Əlavə: 1... cxd4 2. ♗b4+ ♗c5 3. ♗xc5#, 1... ♙xf4 2. ♙h6+ ♗f6 3. ♙xf6#. Linkoln və Hartong mövzularının sintezi.

№9. Aleksandr Sıqurov (Rusiya). 1. ♗b6! ~ 2. ♗e6+ ♘d4 3. ♗d5#, 1... ♙a5 2. ♗b2+! ♘xe4 3. d3#, 1... ♘xe4 2. ♙e3+! fxe3 3. ♗xe3#, 1... ♗xf6 2. ♗xf6+ ♘xe4 3. d3#, 1... ♗b4 (c7,c5) 2. ♗c5+ ♗d5 3. ♗xd5#, 2... ♘xe4 3. ♙e6#, 1... ♗d6 (g7,c7) 2. ♗xd6+ ♘xe4 3. ♗d5#, 3. d3#. Üç ağır daş və üç piyadanın birgə oyunu. Düzgün matlar.

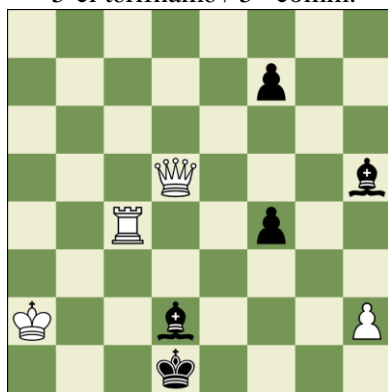
18. José Antonio Garzón (İspaniya) 24. İlham Əliyev, Araz Alməmmədov (Azərbaycan)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
4-cü tərifnamə / 4th comm.

Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
5-ci tərifnamə / 5th comm.

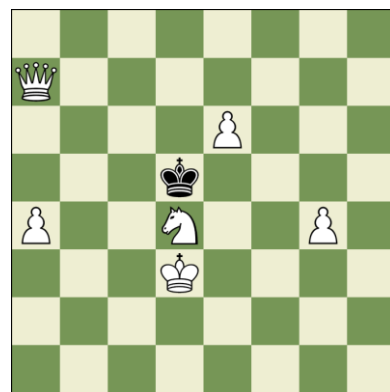
13. Yuri Alekseyev (Rusiya)
Mübariz Səfərov-60 YY, 2025
Mükafat / Prize (miniatür)

#3 6+9

#3 4+5

#3 b) e6→g6, c) ♗d4→a8 6+1

№18. José Antonio Garzón (İspaniya). 1. ♘h6? (2. ♗h7#, 1... ♙c2 (a) 2. ♗g6+ ♘g8 3. ♗xe6# (A), 1... ♘g8!, 1. ♘f7? (2. ♗g6#) 1... gxf3 (b) 2. ♗g6+ ♘h7 3. ♗h4# (B) 1... e5+! (c). Həll: **1. ♗b1!** (2. ♗xb3 – 3. ♗b8#), 1... axb♗+ 2. ♗f5+ gxf3 (b)/♘g8 3. ♙a8# (C), 1... ♙c2+ (a) 2. ♗f5+ gxf3 (b) / ♘g8 3. ♗b8# (D). Maraqlı birinci gedis və matların dəyişməsi.

№24. İlham Əliyev (Sumqayıt, Azərbaycan) və Araz Alməmmədov (Qəbələ, Azərbaycan). 1. ♙c2!! (2. ♗xd2#), 1... ♘xc2 2. ♗b3+ ♘c1 3. ♗b1#, 1... ♘e1 2. ♗xd2+ ♘f1 3. ♗f2#; 1... ♘e2 2. ♗xd2+ ♘f3 3. ♗e2#, 2... ♘f1 3. ♗f2#. Gözəl ilk gedis və üç variant, lakin təəssüf ki, təhlükə qısdır.

№13. Yuri Alekseyev (Rusiya). a) 1.e6-e7? (2.e8♗ – 3. ♗e6#), 1... ♘d6 (a) 2.e8♗ (3. ♗e6#) ♘d5 3. ♗e6# qayıdıx ilə mat 1... ♘e5!. Həll: **1. ♗c6!** 1... ♘d6 (a) 2. ♗d8 ♘d5/e5 3. ♗d4#, 1... ♘xc6 (b) 2. ♘d4 ♘d6 3. ♗d7#, 1... ♘xe6 (c) 2. ♗e7+ ♘d5 3. ♗b4#.

b) 1. ♗b5! [2. ♗c7 – 3. ♗d6#], 1... ♘e5 2. ♗d4+ ♘e6 3. ♗d6# (mm), 1... ♘c6 (b) 2. ♗c7+ ♘d5 3. ♗d6#, 1... ♘e6 (c) 2. ♗f7+ ♘e5 3. ♗f5#.

c) 1.e7! (2.e8♗ – 3. ♗d4#, 2... ♘d6 3. ♗d4#), 1... ♘e5 2. ♗d4+ (A) ♘e6 3. e8♗# (B), 1... ♘c6 (b) 2.e8♗+ (B) ♘d6/d5 3. ♗d4#(A), 1... ♘e6(c) 2.e8♗+ ♘d6/d5 3. ♗d4#, 2... ♘f6 3. ♗e7#. Əkizlərlə olan miniatürdə Zaqoruykoya görə matların dəyişməsi (a, b, c). At və piyada qurbanı ilə “a” əkizində iki azad xananın verilməsi. İxtiyari dəyişiklik. Düzgün mat. Matların növbələnməsi.